

Asia: VN/6588/2023

Valtioneuvoston asetuseruonnos mekaanisesti kierrätetyn uusiomuoviraaka- aineen jätteeksi luokittelun päättymisen arviointiperusteista

Kommentit pykäliin ja niiden perusteluihin

1 §: Tarkoitus ja soveltamisala

-

2 §: Määritelmät

Pykälän 2 kohdan mukaan uusiomuoviraaka-aineella tarkoitettaisiin muovijätteestä valmistettua muovimateriaalia, joka on käytettävissä uusien muovituotteiden raaka-aineeksi. Tukes pitää tärkeänä, että säännöksessä selvennetään, mikä on tämän määritelmän suhde jätelain 6 §:n 30 kohdassa säädettyyn "muovin" määritelmään.

Tukes myös toteaa, että perustelumuietiossa sekä lainsäädännössä käytetty terminologia vaikuttaa joiltain osin epäselvältä termien "raaka-aine" ja "tuote" osalta, joita ei ole määritelty jätelainsäädännössä ja näitä termejä tulisi selventää. Termillä tuote viitataan yhtäältä kierrätettyä materiaalia koskevaan tuotesäätelyyn ja toisaalta tästä materiaalista valmistettuja valmiita tuotteita koskevaan säätelyyn. (ks. esimerkiksi jätelain 9 §, jossa erotellaan termit "tuote" ja "raaka-aine" ja jätelain 24 a §, jossa käytetään termiä "tuote" myös eej-asetuksen mukaisista materiaaleista, jotka eivät sellaisenaan ole loppukäyttäjälle sopivassa muodossa.

Ehdotetun 2 §:n 3 kohdassa on esitetty määritelmää vaaralliselle aineelle, jossa viitataan CLP-asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaisesti vaaraluokkiin ja vaarakategorioihin. Ehdotettu määritelmä liittyy liitteeseen 2, jossa määritellään, milloin vaarallisia aineita sisältäneitä teollisuuden muovisäiliöitä ei saa käyttää asetuksen mukaisena syöttöpanoksena. Tukes toteaa, että CLP-asetus sisältää erikseen määritelmän aineelle ja seokselle ja edellyttää luokittelemaan sekä aineet sellaisenaan että seoksissa ennen niiden markkinoille saattamista. Näin ollen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle tulisi jättää myös sellaiset muovipakkaukset, jotka ovat sisältäneet liitteen 2 vaaraluokkiin ja kategorioihin luokiteltua CLP-asetuksen 2 artiklan 8 kohdassa määriteltyä seosta, ei ainoastaan ainetta sellaisenaan.

3 §: Uusiomuoviraaka-aineen jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat arviointiperusteet

Ehdotetussa 3 §:ssä säädetään niistä arviointiperusteista, joiden täyttyessä kyseinen uusiomuoviraaka-aine ei ole enää jätettä markkinoille saatettaessa. Tämä säännös liittyy jätelain 5 b §:ssä säädettyihin jätteeksi luokittelun päättymistä koskeviin arviointiperusteisiin. Säännöksen mukaan arviointiperusteisiin tulee sisältyä tuotteisiin sovellettavien säännösten ja standardien mukaiset laatuvaatimukset materiaaleille (ks. jätelaki 5b §:n 2 mom. 3 kohta). Näiltä osin Tukes pitää tärkeänä, että arviointiperusteet käyttöön ottavalle valmistajalle asetetaan uusiomuovimateriaalia markkinoille saattaessaan selkeä velvoite siitä, että tuotteen valmistajalle toimitettu materiaali täyttää toimitushetkellä sitä koskevan kemikaali- ja tuotelainsäädännön vaatimukset niiden kaikkien tuotteiden osalta, joihin sitä toimitetaan käytettäväksi. Tämän lisäksi nämä tiedot ja vakuutus voisivat sisältyä uusiomuoviraaka-aineen vastaanottajalle toimitettavaan vaatimustenmukaisuusilmoitukseen, kuten on ehdotettu. Vaihtoehtoisesti säännöksestä tai sen perusteluista tulisi selkeästi käydä ilmi, jos tarkoitus on säätää, että valmistajan vastuulla on ainoastaan se, että uusiomuoviraaka-aine (eej-muovi) täyttää sitä koskevat mm. REACH- ja POP-lainsäädännön muovimateriaalille asetetut vaatimukset.

4 §: Valmistajan laadunvarmistusjärjestelmä

Ehdotetussa 4 §:ssä säädettäisiin laadunvalmistusjärjestelmästä, jonka vaatimustenmukaisuus riippumattoman osapuolen on vahvistettava. Ehdotuksen mukaan riippumattomalla osapuolella on oltava Tukesin akkreditointiyksikön myöntämä pätevyys tässä tehtävässä toimimiseen. Tukesin akkreditointiyksikkö katsoo, että laadunvarmistusjärjestelmän vaatimustenmukaisuudelle tarvitaan tarkemmat kriteerit.

Ehdotetun 4 §:n osalta perustelumuioston sivulla 16 todetaan, että riippumattoman osapuolen suorittama laadunvarmistusjärjestelmän vahvistaminen kohdistuisi hyödyntämistoimen eri vaiheiden lisäksi hyödyntämistoimen läpikäyneen uusiomuoviraaka-aineen laadunvalvontaan ja uusiomuoviraaka-aineen varastointiin. Koska käytännössä on mahdollista, että muoviraaka-aineen varastoinnista huolehtii eri toimija kuin jätteen kierrätyksestä ennen muoviraaka-aineen toimittamista markkinoille saatettavan tuotteen valmistajalle, Tukes pitää tärkeänä ulottaa mahdollisuuksien mukaan laadunvarmistus myös valmistajan suorittamaa varastointia laajemmalle tai rajoittaa varastointipaikkoja.

5 §: Muovijätteen vastaanotto

Ehdotetussa 5 §:ssä säädettäisiin muovijätteen vastaanottoa koskevista velvollisuuksista valmistajalle ennen jätteen esikäsittelyä sekä tietyistä rajoituksista vastaanotettaville jätteille. Ehdotuksessa ei ole tarkemmin otettu kantaa siihen, mitä mahdollisia haitallisia tai vaarallisia aineita liitteessä I sallitut syöttöpanokset sisältävät (poislukien niissä säilytettyjen aineiden jäämät). Tukes ehdottaa kirjattavaksi perustelumuiostioon viittaus Euroopan kemikaaliviraston ylläpitämää tietokantaan esineiden sisältämistä ns. erityistä huolta-aiheuttavista aineista, joka on tarkoitettu mm. jätteen hyödyntäjien käyttöön. Tietokanta on saatavilla täältä: <https://echa.europa.eu/fi/scip-database>.

SCIP-ilmoitusvelvollisuudesta säädetään kansallisesti kemikaalilaissa. Esineiden toimittajien on tehtävä SCIP-ilmoitus Euroopan kemikaalivirastoon, jos esineessä on erityistä huolta aiheuttavaa eli

SVHC-ainetta yli 0,1 paino-%. SCIP-tietokannan avulla varmistetaan, että tietoa esineissä olevista erityistä huolta aiheuttavista eli SVHC-aineista on saatavilla koko niiden elinkaaren, myös jätevaiheen, ajan. Tietokanta on myös jätehuollon toimijoiden saatavilla. Jätteiden lajittelussa ja kierrätyksessä voidaan tunnistaa SVHC-aineita sisältävät esineet paremmin (ja välttää näiden kierrättäminen uusiomateriaalin valmistuksessa).

SVHC-aineet ovat ihmisen terveydelle ympäristölle haitallisia aineita, (joilla ei välttämättä ole kynnysarvoa niiden haitallisuudelle), esim. CMR-aineita, PBT ja vPvB-aineita, ED-aineita, jotka tulee tunnistaa esineitä markkinoille saatettaessa REACH-asetuksen nojalla ja joiden käyttöä kierrätysmateriaalista valmistetussa lopputuotteessa on voitu tekniikan kehityksen myötä säännellä tuotekohtaisesti siinä vaiheessa, kun tätä materiaalia haluttaisiin käyttää uudelleen.

6 §: Muovijätteen vastaanottokirjanpito

-

7 §: Muovijätteiden varastointi

Ehdotetussa 7 §:ssä säädettäisiin muovijätteen varastoinnin osalta vaatimus pitää erillään muovijätteet, jotka olisi tarkoitettu suoraan tai välilliseen elintarvikekontaktiin soveltuvan uusiomuoviraaka-aineen valmistukseen, muista vastaanotetuista muovijätteistä. Tukes pitää tärkeänä näiltä osin huomioida myös juomaveden kanssa kosketuksiin tulevat materiaalit (ks. tarkemmin kommentti jäljempänä 12 §:n kohdalla) siten että tällaisten juomaveden kanssa kosketuksiin tulevien tuotteiden valmistukseen tarkoitettua uusiomuoviraaka-aineen säilytykselle tulisi säätää elintarvikkeita vastaava erillisvarastointia koskeva vaatimus.

8 §: Muovijätteiden esikäsittely

-

9 §: Muovijätteen hyödyntäminen

-

10 §: Uusiomuoviraaka-ainetta koskevat määritykset

-

11 §: Näytteenoton, näytteiden analysoinnin ja tulosten dokumentointi

-

12 §: Hyödyntämistoimen läpikäyneen uusiomuoviraaka-aineen sallitut käyttötarkoitukset

Ehdotetussa 12 §:n 2 momentissa säädettäisiin erityiset vaatimukset elintarvikekontaktiin tarkoitettujen tuotteiden valmistukseen käytettävän uusiomuoviraaka-aineen käsittelylinjalle. Ehdotettu asetus mahdollistaisi kriteerien käyttöönoton myös käytettäessä uusiomuoviraaka-ainetta terveydensuojelulain (763/1994) 17 b §:n mukaisten talousveden kanssa kosketuksiin tulevien tuotteiden valmistukseen, joiden markkinavalvonnasta Tukes vastaa. Tukesin käsityksen mukaan talousvesi ei kuulu elintarvikelainsäädännön soveltamisalaan, joten Tukes esittää harkittavaksi, olisiko syytä asettaa tuotantolinjaa koskevia tai muita vastaavia edellytyksiä myös em. tuotteille

(esim. juomavesiputket). EU:n juomavesidirektiivin (EU) 2020/2184 nojalla tullaan antamaan vaatimuksia materiaaleille, joita saa käyttää talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden valmistukseen. On kuitenkin epäselvää, annetaanko täytäntöönpanosäädöksissä vaatimuksia sallittujen materiaalien lisäksi materiaalin alkuperälle.

13 §: Hyödyntämistoimen läpikäyneen uusiomuoviraaka-aineen varastointi

Ehdotetussa 13 §:ssä säädetään valmistajaan kohdistuvista vaatimuksista uusiomuoviraaka-aineen varastoinnille. Viitaten edellä ehdotetun 4 §:n yhteydessä esitettyyn kommenttiin, Tukes pitää tärkeänä huomioida sääntelyssä tilanteet, joissa uusiomuoviraaka-ainetta varastoidaan muun kuin sen valmistajan toimesta ilman että sitä olisi vielä toimitettu siitä valmistettavan tuotteen valmistajalle.

14 §: Valmistajan vaatimustenmukaisuusilmoitus

Ehdotetussa 14 §:n 2 momentissa esitetään Tukesille toimivalta pyytää valmistajaa esittämään uusiomuoviraaka-ainetta koskeva vaatimuksenmukaisuusilmoitus. Pykälässä on myös asetettu valmistajalle velvoite toimittaa vaatimustenmukaisuusilmoitus raaka-aineen vastaanottajalle. Valmistajalla ei kuitenkaan vaikuttaisi olevan velvollisuutta toimittaa raaka-ainetta suoraan Tukesin markkinavalvontaan kuuluvan tuotteen valmistajalle, jolloin tuotteen raaka-aineesta valmistanut ja markkinoille saattava toimija ei välttämättä saa ilmoitusta käyttöönsä.

15 §: Vaatimustenmukaisuusilmoituksen sisältö

-

16 §: Ilmoitus- ja raportointivelvollisuus

Ehdotetussa 16 §:ssä säädettäisiin ilmoitusvelvollisuudesta, kun valmistaja ottaa asetuksen mukaiset arviointiperusteet käyttöön. Ilmoitus tehdään toiminnan valvonnasta vastaavalle ympäristönsuojelulain 23 §:n 1 momentissa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle.

Perustelumistioluonnoksen kappaleen 4.2 mukaan Tukes valvoisi jatkossa jätelain (24 a §:n) nojalla sitä, vastaisiko eej-muovi(tuote) vaatimustenmukaisuusilmoituksessa ilmoitettua ja olisiko eej-muovin vaatimustenmukaisuusilmoitus saatavilla ja toimitettu vastaanottajalle asetuksen vaatimusten mukaisesti. Ehdotetun 15 §:n nojalla vaatimustenmukaisuusilmoituksesta tulisi käydä ilmi seuraavat tiedot: perustiedot uusiomuoviraaka-aineesta, materiaalin väri, materiaalin alkuperä jätenimikkeittäin, muovilaji ja sen tarkenne toimialan eritelmän mukaisesti ja uusiomuoviraaka-ainetta koskeva tämän asetuksen mukainen käyttötarkoitus sekä soveltuvuus muovituotteiden valmistusmenetelmiin sekä suoraan tai välilliseen elintarvikekontaktiin. Mikäli Tukesin edellytetään arvioivan näiden vaatimusten toteutumista ympäristönsuojeluviranomaisen sijasta, on huomattava, ettei Tukesilla ole aiempaa kokemusta tämän tyyppisestä valvonnasta tai kyseisen toimialan teknisistä vaatimuksista ja valvonta vaatii uutta osaamista sekä lisäresursseja. Asetuksessa tai sen perusteluissa tulisi myös valvonnan kannalta määritellä tarkemmin mitä esimerkiksi sellaisilla termeillä kuin ”toimialan eritelmät” tarkoitetaan.

Tukes esittää tulevana eej-muoviasetuksen markkinavalvontaviranomaisena, että Tukesille tulisi tämä tieto arviointiperusteiden käyttöön otosta esimerkiksi YSL mukaisen valvontaviranomaisen toimesta. Vaikka Tukesin tehtäviin kuuluu jo nyt valvoa esim. REACH- ja CLP-asetuksen velvoitteiden noudattamista muoviraaka-ainetta markkinoille saatettaessa (monomeerit ja polymeerit), on huomattava, että Tukesin kemikaalituotevalvonnan kenttä on huomattavan laaja ja valvonta pistokoeluateista. Vain valvontaviranomaisten riittävällä yhteistyöllä Tukesilla on mahdollisuus saada eej-muovia valmistavat tahot tietoon ja tarvittaessa valvontaan.

Voimaantulo

-

Kommentit liitteisiin ja niiden perusteluihin

Liite 1: hyödyntämistoimessa sallitut syöttöpanokset

-

Liite 2: vaarallisten aineiden vaaraluokat ja -kategoriat

Liite 2 Vaarallisten aineiden vaaraluokat ja -kategoriat -kohtaan Tukes esittää seuraavan kommentin:

Selkeyden vuoksi voisi vaaraluokkien ja -kategorioiden luettelointitapaa asetusluonnoksen liitteessä 2 tarkentaa. Tukes ei myöskään näe tarvetta viitata luettelossa CLP-asetuksen liitteen I jaksoon.

Asetusluonnoksen liitteessä 2 mainitaan osa CLP-asetuksen vaaraluokista ja näiden vaarakategorioista. Tukes ehdottaa perustelumuioston liitettä 2 selittävään kohtaan laajempaa perustelua siitä, miksi säädöksen liitteessä 2 ei ole lueteltu kaikkia CLP-asetuksen vaaraluokkia ja niiden kategorioita. Nyt jää epäselväksi, miksi esimerkiksi vaaraluokan Pyroforinen neste (CLP-asetuksen liite I jakso 2.9) ei ole mukana luettelossa tai miksi esimerkiksi vaaraluokan Itsereaktiivinen aine tai seos tyyppit E-G eivät sisälly luetteloon

CLP-asetuksessa käytetään termiä "jakso", esimerkiksi Räjähteet (2.1 jakso). Asetusluonnoksessa jakson numeroa oli käytetty vaaraluokan yhteydessä, mikä ei ole tapana:

a) vaaraluokka 2.1 räjähteet;

b) vaaraluokka 2.2 syttyvät kaasut;

Räjähteille on lisäksi vaarallisuusluokat 1.1 – 1.6. Ne olisi hyvä lisätä luetteloon.

Vaaraluokat ja kategoriat voisi ilmaista luettelona esimerkiksi näin:

- a) Räjähteet, vaarallisuusluokat 1.1–1.6
- b) Syttyvä kaasu, kategoriat 1–2
- ...
- h) Itsereaktiivinen aine tai seos, tyypit A-D

CLP-asetuksessa mainitut vaaraluokat ja -kategoriat löytyvät CLP-asetuksen liitteestä VI TIETTYJEN VAARALLISTEN AINEIDEN YHDENMUKAISTETTU LUOKITUS JA MERKINNÄT jaksosta 1.1.2.1.1. Vaaraluokka- ja vaarakategoriakoodit Taulukosta 1.1. CLP-asetuksen sivulta 331 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R1272>).

Tiedoksi, että Euroopan komissio on lisännyt luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevaan CLP-asetukseen (EY N:o 1272/2008) uusia vaaraluokkia asetuksella (EU) 2023/707. Asetus julkaistiin 19.12.2022 ja se on tullut voimaan 20.4.2023. Tukesin uutinen: <https://tukes.fi/-/uusiuusia-vaaraluokkia-lisatty-clp-asetukseen>.

Liite 3: sulaindeksin määrittäminen

-

Muuta lausuttavaa

Kommentit ehdotuksen vaikutuksiin (muistion 4. kohta)

Perustelumuihioluonnoksen sivulla 13 on todettu valvonnasta seuraavaa: "Uusiomuoviraaka-aineiden valvonta kuuluu jätelain 24 a §:n mukaisesti tuotevalvontaviranomaisen vastuulle jo ennen tämän asetuksen antamista."

On huomattava, että jätelain 24 a §:ssä säädetään Tukesin tehtäväksi valvoa markkinavalvontaviranomaisena pakkauksia, ajoneuvoja sekä niiden materiaaleja ja osia, paristoja ja akkuja, sähkö- ja elektroniikkalaitteita sekä muita tuotteita koskevien vaatimusten ja rajoitusten noudattamista siten kuin asetuksilla tarkemmin säädetään. Tukes valvoo näin ollen jätelain perusteella tuotteita, ei niiden raaka-aineita. Vaikka muovipussi olisi valmistettu EEJ-muovista, pitäisi sen täyttää pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen vaatimukset (esim. raskasmetallien osalta) vastaavasti kuin mistä tahansa raaka-aineista valmistettujen lopputuotteiden tulee täyttää tuotteille erikseen kussakin sektorisäännöksessä asetetut vaatimukset. Uusiomuoviraaka-aineesta valmistettujen tuotteiden lainmukaisuutta valvovat lisäksi useat muutkin viranomaiset Tukesin ohella.

Uusiomuoviraaka-ainetta ja sen valmistusta sen sijaan koskevat mm. REACH-asetuksen vaatimukset, kuten rekisteröinti, käyttöturvallisuustiedotteen toimittaminen, rajoitukset (liite XVII, nimikkeet 23. kadmium ja 68. C9–C14-PFCA-yhdisteet), lupamenettely ja jätteestä hyödynnettyjä aineita koskevat

poikkeukset sekä CLP-asetuksen luokitus-, merkintä- ja pakkausvaatimukset, joita Tukes valvoo kemikaalilain nojalla.

Näitä Tukes valvoisi edelleen normaalisti valmistettavan muovimateriaalin, eli EEJ-tuotteen osalta.

EEJ-muovin valmistusta Tukes ei valvoisi eikä valmistuksesta aiheutuvia päästöjä.

Asetusehdotuksen 15 §:ssä esitetään osaksi vaatimuksenmukaisuusilmoitusta valmistajan vakuutus siitä, että lähetyksen materiaalit ovat REACH- ja POP-asetuksen ja muun sovellettavan kemikaali- ja tuotelainsäädännön vaatimusten mukaisia. Kuten jo edellä ehdotetun 3 §:n yhteydessä on todettu, Tukes huomauttaa vielä lopuksi, että uusiomuoviraaka-aineelle asetettujen vaatimusten täyttyminen ei riitä siihen, että tästä uusiomuoviraaka-aineesta valmistettu "tuote" täyttäisi REACH-, POP- ja esim. lelulainsäädännön asettamat tuotteen koostumusta koskevat vaatimukset.

Mahdolliset muut kommentit

Asetusluonnos on hyvin valmisteltu ja selkeä kokonaisuus ja Tukesia on myös kuultu asetuksen valmisteluvaiheessa.

Putkonen Tiina
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Raitala Suvi
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto